જ્ઞાન ભક્તિના છંદ.

પ્રભુ ભજવાની જરૂરીયાત વિષે.

છંદ.

નરતન પાય જતન કરે ઐસે જિસમેં વો કરતાર મિલે;
ઐસા ઉત્તમ રતન પદારથ ફિર નહિં વારંવાર મિલે.
બને હૈં પૂરબ કે કર્મ કુછ ઉસીકી હૈ યહ પ્રભુતાઇ;
જો તૂને સંસારમેં હૈ યહ સુંદર નર દેહી પાઇ.
પાયકે ઐસી કંચન કાયા ભજન કરો હરિકા ભાઇ;
જન્મ જન્મકી બિગડી બાત સબ ઇસી જન્મ મેં બનજાઇ.
સુખ દુઃખ ભોગ પિતા ઔ માતા ઔર સકલ સંસાર મિલૈ;
ઐસા ઉત્તમ રતન પદારથ ફિર નહિં વારંવાર મિલૈ.
મિલા તુઝે અનમોલ રત્ન યે અબ ઉપાય તૂ ઐસા કર;
ત્યાગ સકલ કામના જગતકી હિત ચિતસે હરિ નામ સુમર.

વાસુદેવ ભજ નારાયણ ત કૃષ્ણ કૃષ્ણ ઔર કહો હર હર;
જીતે યે ભવસિંધુ જગતસે ક્ષણમેં જાયે પાર ઉતર.

જન્મ મરણ નહિં હો તેરા નહિં જગમેં ફિર અવતાર મિલૈ;
ઐસા ઉત્તમ રતન પદારથ ફિર નહિં વારંવાર મિલૈ.

કર વિચાર મનમેં અપને તૂં કિસ કારણ જગમેં આયા;
કિસ કારણ સંસારમેં તુઝકો મિલી હૈ યહ કંચન કાયા.

જિસને કુછ નહિં ભજન કિયા નહિં મુખસે ગુણ ગોવિંદ ગાયા;
સુંદર જન્મ ગઁવાય વૃથા વો અંતકાલ ફિર પછતાયા.

લખ ચોરાસી ફીરે ભરમતા યમ દૂતોંકી માર મિલૈ;
ઐસા ઉત્તમ રતન પદારથ ફિર નહિં વારંવાર મિલૈ.

દુર્લભ યે જામા નરકા હૈ મિલા બડે સંયોગોંસે;
દેવીસિંહ કહતા હૈ સદા સમઝાયકે યે સબ લોગોંસે.

ભજન કરો આનંદ રહો ઔર છૂટો દુ:ખ સુખ ભોગોંસે;
હર્ષ સદા મનમેં વ્યાપે ઔર શુદ્ધ ચિત્ત રહો સોગોંસે.

બનારસી કહૈ ઐાર જન્મમેં નહિં ઉસકા દીદાર મિલૈ;
ઐસા ઉત્તમ રતન પદારથ ફિર નહિં વારંવાર મિલૈ.

ઇશ્વર સ્મર્ણ વિષે.

રામ કૃષ્ણકા સુમિરન કરનેસે પાતક સબ જાતે હૈં;
ધન્ય વહ નર હૈં કિ જો કોઈ રામ કૃષ્ણ ગુણ ગાતે હૈં.
મૈંને પાપ કિયે બહુતેરે જીસકા કુછ નહિ આદિ રૂ અંત;
વિષય વાસનામેં ડૂબા ઝૂઠ મૂઠ કહલાયા સંત.
કામ ક્રોધ મદ લોભ મોહ યહ પાંચોં મેરે બને મહંત;
ઇનહીંકે વશમેં રહા સદ્ગુરૂકી કુછ નહીં પઢી પઢંત.
યુવા અવસ્થામેં નહિ સમઝે વૃદ્ધ ભએ પછતાતે હૈં;
ધન્ય વહ નર હૈ કિ જો કોઈ રામ કૃષ્ણ ગુણ ગાતે હૈં. ૧

માત પિતાકા કહા ન માના પઢા ન પિંગલ વેદ પુરાન;
બના કવીશ્વર ઐસા મૈંને દગ્ધ છંદ કિએ બહુત બખાન.
મૈંને કહા મૈં પરમેશ્વર હું ઐસા મુઝે વ્યાપા અભિમાન;
સત્ય ન બોલા ઉમ્ર ભર બકા બહુતસા ઝૂઠ તુફાન.
ધન પાયા તો ધર્મ કિયા નહિં ભીખ માંગ અબ ખાતે હૈં;
ધન્ય વહ નર હૈં કિ જો કોઇ રામ કૃષ્ણ ગુણ ગાતે હૈં. ૨

બ્રહ્મહત્યા યા બાલહત્યા યા કરે જો કોઇ ગોહત્યા;
રામ ભજનસે દૂર હો જાય નહીં ફિર હો હત્યા.

મૈંને જીવ બહુતસે મારે લગી જો વહ મુઝકો હત્યા;
કૃષ્ણ કહેસે ભસ્મ હો ગઈ કરી જો જો હત્યા.
અપના બીતા હાલ સુનો હમ સબકા સત્ય સુનાતે હૈં;
ધન્ય વો નર હૈં કિ જો કોઇ રામ કૃષ્ણ ગુણ ગાતે હૈં. ૩

સબ અપરાધ ક્ષમા કર મેરે રામ કૃષ્ણ જી વારંવાર;
તુમ હો દયાનિધિ દયા કરકે કરદો મેરા ઉદ્ધાર.
અધમ પાપિયોંકો તારા અબ મુઝકો ભી તુમ દીજે તાર;
આગે મરજી આપકી જો ચાહે કરિયે કરતાર.
અબ મુઝસે કછુ બન નહિં પડતા આપકો ભજન બનાતે હૈં;
ધન્ય વહ નર હૈં કિ જો કોઇ રામ કૃષ્ણ ગુણ ગાતે હૈ. ૪

જો જો પાપ કિએ મૈંને પ્રભુ તુમ જાનો યા જાને હમ;
ઔર કોઇ કયા જાનતા કિસકે આગે કરૂં રકમ.
કિયે પાપ દેવીસિંહને તર ગયે અપન કરા કરમ;
શ્રીગંગાકે તીર તનુ ત્યાગા જાને કુલ આલમ.
બનારસી કહે હમ ભી તો ઉનકે મુરીદ કહલાતે હૈં;
ધન્ય વહ નર હૈ કિ જો કોઇ રામ કૃષ્ણ ગુણ ગાતે હૈં. ૫

દાહરા.

જાના હૈ રહેનાં નહીં, મરના બીસવા બીસ;
દો દિન દુનિયાં કે લીએ, મત ભૂલો જગદીશ.
ધન જોબન યું જાયગા, જા વિધિ ઉડત કપૂર;
નારાયણ ગોપાલ ભજ, કયું ચાખે જગ ધૂર.

જીંદગીનો ભરૂસો નથી તે વિષે.

છંદ.

દમ પર દમ હર ભજ નહીં ભરોસા દમકા;
એક દમમેં નિકલ જાયેગા દમ આદમકા.
હૈ જબતકસે દમમેં દમ ભજ હર હર તૂ;
દમ આવે ના આવે ઇસકી આશ મત કર તૂ.
એક નામ પ્રભૂકા જપ હિરદેમેં ધર તૂ;
નર ઈસી નામસે તરજા ભવસાગર તૂ.
બલ કરતા થોડે જીનેકે ખાતર તૂ;
વોઃ હૈ સાહબ જલ્લાદ જરા તો ડર તૂ.
વહાં અદલ બડા હૈ હિસાબ હો દમ દમકા;
એક દમમેં નિકલ જાયેગા દમ આદમકા.

જીનેકા ફલ યહ રામ નામ જપના હૈ;
જબ ઘેરે કાલ તો કહાં જાય છિપના હૈ.
ઈસ નરકા એક દિન આતિશમે તપના હૈ;
દમ જાય નિકલ તન મિટ્ટીગેં ખપના હૈ.
એક દમકા બસેરા દુનિયા રૈન સપના હૈ;
કુછ દેખો આઁખે ખોલ કૌન અપના હૈ.
સબ ઝૂઠા માયા મોહ કુટુંબ હમ દમકા;
એક દમમેં નિકલ જાયેગા દમ આદમકા.
જો આયા જગમેં અમર નહીં રહેનેકા;
નરબદા પ્રવાહ અબ અટક નહીં બહેનેકા.
કર લાખ જતન તૂ માયા કે ગહેનેકા;
ફર મિલે વહી જો હૈ તેરે લહેનેકા,
હર વકત કભી નહિ જમકા દંડ સહેનેકા;
કર નેકી કોઇ બુરા નહિ કહેનેકા.
ઇસ જગમેં નાતા હૈ બોલતે દમકા;
એક દમમેં નિકલ જાયગા દમ આદમકા.
એક દમમેં દમ આદમકા નિકલ જાવેગા;
ફિર પીછે હાથ મલમલકે પછતાવેગા.

જબ શ્રીકૃષ્ણકી શરણાગત આવેગા;
તો જીવનમુકતી ઇસ જગમેં પાવેગા.
કહે દેવીસિંહ જો હરકે ગુણ ગાવેગા;
વો: પ્રાણી જગબંધનસે છૂટ જાવેગા.

કુછ કયામ જગમેં નહિ સુનો ઈસ દમકા;
એક દમમેં નિકલ જાવેગા દમ આદમકા.

નામ સ્મર્ણનું મહાત્મ્ય.

હર જગે પૈ દેખા કહીં નહીં તૂ દેખા;
જહાં યાદ હૈ તેરી વહીં વહીં તૂ દેખા.
ગયે બેહિશ્તમેં હમ વહાં ન તુઝકો પાયા;
બુતખાને મેં ભી નહીં નજર તૂ આયા.
કાબા કિબલા મક્કા મસ્જિદ ઢૂંઢવાયા;
કાશી મથુરામેં બહુત દિનો ભરમાયા.
જાજાકર ગંગાસાગર સિંધુ નહાયા;
મૈં તેરે ઈશ્કમેં ચારો તરફ ઉઠ ધાયા.
નહિં મૈંને પ્યારે ઔર કહીં તૂ દેખા;
જહાં યાદ હૈ તેરી વહીં વહીં તૂ દેખા.

જંગલ વસ્તી સબ ઉજાડ હમને છાના;
નહિં દેખા તુઝકો દેખારે સભી જમાના.
કોઈ મતવાલા કહતા હૈ કોઈ મસ્તાના;
જો જો કુછ જિસને કહા વો હમને માના.

ખુબ ખુબ ફિરા દર દરકા હુઆ દિવાના;
નહિં પાયા પ્યારે તેરા કહીં ઠેકાના.
અબ યાદ કરી તો દિલમેં યહીં તૂ દેખા;
જહાં યાદ હૈ તેરી વહીં વહીં તૂ દેખા.

સર પટક પટક કર પહાડપર દે મારા;
ઔર આહ આહ કર કરકે બહુત પુકારા.
દેખા દેવલ દેહરા ઔર ઠાકુરદ્વારા;
સરતાપા સબકો દેખદેખ કર હારા.

ઘર બાર તજા આલમસે લિયા કનારા;
જૈસી કુછ ગુજરી વૈસે કિયા ગુજારા.
યે બાતેં હમકો યાદ રહી તૂ દેખા;
જહાં યાદ હૈ તેરી વહીં વહીં તૂ દેખા.

સબ દેખા હમને ગુલશન ઔર ગુલ્લાલા;
બન ફકીર બન બન ફિરા પહન વનમાલા.

દેખા પત્તા પત્તા ઓ ડાલી ડાલા;
હૈ સબ મેં તૂ ઔ સબસે રહૈ નિરાલા.
યહ બનારસીકા કલામ રસકા ઢાલા;
હૈ અરજ મેરી યહ સુનો નંદકે લાલા.
તુઝ દિલ પર આશિક હું મહીં તૂ દેખા;
જહાં યાદ હૈ તેરી વહીં વહીં તૂ દેખા.

વિશ્વરૂપી બાગ.

વિશ્વરૂપ ખિલ રહા બાગ જિસમેં આદમકી ગુલજારી;
રંગ રંગ કે ફૂલ હૈ અરૂ તરહ તરહકી ફુલવારી.
પૂરવ પશ્ચિમ ઉત્તર દક્ષિણ યે ચારોં દીવાર બની;
હરેક તરફ્સે નદિયોં કી હૈ છૂટી નહેર ઘની.
સાત સિન્ધ સોઈ તલાબ સાંતો સબકા માલિક વહી ધની;
ચાહે બનાવે ચાહે એક પલમેં કરદે વો સબ ફનાફની.
વિશ્વ બાગકે ભીતર ઉસકે કુદરતકી ફૈલી ક્યારી;
રંગ રંગ કે ફૂલ હૈ અરૂ તરહ તરહકી ફુલવારી.
નવખંડોં કે મહલ બનાયે દશોં દિશા કે દશ દ્વારે;

ત્યાર કિયે હૈં બાગમેં ચૌદા ભુવન ન્યારે ન્યારે.
આસમાન કી છાત લગાઈ જિસમેં જડ દિયે હૈં તારે;
ગરજ ગરજ ઘન કરૈં છિડકાવ ઔર છોડતે ફૌવારે.
ચાંદ ઔ સૂર્ય્ય ચારોં તરફ કી કરતે હૈં ચૌકીદારી;
રંગ રંગ કે ફૂલ હૈં અરૂ તરહ તરહકી ફુલવારી.
ચમત્કાર કા ચમન લગાયા પરબ્રહ્મને આપી આપ;
હર જગ્યા મેં વો ઝલકતા હરહદ મેં રહા હૈ વ્યાપ.
ઇસી બાગ કે ભીતર બૈઠે ઋષી મુની સબ કરતે જાપ;
કોઇ ગાવતે ભજન ઔર કોઇ રહે પંચ અગ્ની તાપ.
સાધુ સંત કરૈં શૈર બાગમેં પરમહંસ યા બ્રહ્મચારી;
રંગ રંગ કે ફૂલ હૈં અરૂ તરહ તરહકી ફુલવારી.
કલ્પવૃક્ષ ઔર મલયાગિરિ વોં ફલે હૈ ઉસમેં અમૃત ફલ;
કભી ન સૂખે જિસમેં જ્ઞાન રૂપ હૈં ગંગાજલ.
દેવીસિંહ કહૈ હરી કૃપાસે જિસકી હો બુદ્ધિ નિર્મલ;
ઐસે બાગમેં અમર વો હય ન આવે ઉસે અજલ.
વિશ્વ બાગકા માલિક હૈ વોહી શ્રીકૃષ્ણ ગિરિવરધારી;
રંગ રંગ કે ફુલ હૈં અરૂ તરહ તરહકી ફુલવારી.

દેહનું અભિમાન તજવા વિષે.

નહીં મિલેં હરિ ધન ત્યાગે નહીં મિલે રામજી જાન તજે,
નારાયણ તો મિલેં ઉસિકો જો દેહ અભિમાન તજે;
સુત દારા યા કુટુંબ ત્યાગે યા અપના ઘરબાર તજે,
નહીં મિલે પ્રભુ કદાપિ જગતૂકા સબ વ્યવહાર તજે;
કન્દ મૂલ ફૂલ ખાય રહે ઔર અન્નકાભી આહાર તજે,
વસ્ત્રકા ત્યાગ નગ્ન હો રહે ઔર પરાઇ નારિ તજે;
તોભી હરિ નહિં મિલે, યહ ત્યાગે અપને પ્રાણ તજે,
નારાયણ તો મિલેં ઉસિકો જો દેહ અભિમાન તજે. ૧

તજે પલઁગ ફૂલકા ઔર ચાહે હીરે મોતી લાલ તજે,
જાતકો અપની તજે ઔર કુલકી સારી ચાલ તજે;
વનમેં નિશિ દિન વિચરૈ ઔર ઇસ દુનિયાકા જંજાલ તજે,
દેહકો અપની જલાવે શરીરકી ભી ખાલ તજે;
બ્રહ્મજ્ઞાન નહીં હો તોભી ચાહે વો અપની સાન તજે,
નારાયણ તો મિલેં ઉસિકો જો દેહ અભિમાન તજે. ૨

રહે મૌન બોલૈ નહીં મુખસે અપની સારી બાત તજે,
બાલપનેસે યોગ લે તાત તજે યા માત તજે;

શિખા સૂત્ર ત્યાગન કરદે ઔર ઉત્તમ અપની જાત તજે,
કભી જીવકો ના મારે ઘાત તજે અપઘાત તજે;
ઇતના તજે તો ક્યા હોવે જો દેહકા નહિં ગુમાન તજે,
નારાયણ તો મિલેં ઉસિકો જો દેહ અભિમાન તજે. ૩

રહે રાત દિન ખડા ન સોવે પૃથ્વીકીભી શૈન તજે,
કષ્ટ ઉઠાવે રહે બેચૈન ઔ સારી ચૈન તજે;
મીઠા હોકર બોલે સબસે કડુવે અપને બેન તજે,
ઇતના ત્યાગે ક્યા હુવા અભિમાન નહીં દિનરૈન તજે;
બનારસી ઉસે મિલેં ના હરિ ચાહે સકલ જહાન તજે,
નારાયણ તો મિલેં ઉસિકો જો દેહ અભિમાન તજે. ૪

અહંકાર ન કરવા વિષે.

છંદ.

જો કહતા હમ કરતે વો દુઃખ ભરતા હૈ;
જો કરતા જગકે કાર વહી કરતા હૈ.
જો કહતા હમને વેદ પઢે હૈં ચારી;
ઉસકો કહતે હરિ ઇસકી મતિ હૈ મારી.

કોઇ કહતા હમ ક્ષત્રી હૈં હમ બ્રહ્મચારી;
સબ અહંકારમેં ફૅસે હુયે નરનારી.
જોહું બુદ્ધીકો તજે કરે નાચારી;
ઉસકો મિલતે ઇક પલભરમેં ગિરિધારી.
જો નિષ્ફલ પૂજા કરૈ વહી તરતા હૈ;
જો કરતા જગકે કાર વહી કરતા હૈ.
જો કહતા હમ તો નિત્ય દાન કરતે હૈં;
ઉસકા પરમેશ્વર નહીં માન કરતે હૈં.
જો દેત વસ્તુ મનમેં ગુમાન કરતે હૈં;
વો સ્વર્ગ છોડ ફિર નરક પાન કરતે હૈં.
જો અહંકાર તજિ હરિકા ધ્યાન કરતે હૈં;
ઉસકા સ્વામી આદર અરૂ માન કરતે હૈં.
જો કરતા હૈ સો વહી વહી ધરતા હૈ;
જો કરતા જગકે કાર વહી કરતા હૈ.
જો કહતા હમ હૈં બડે કવીશ્વર જ્ઞાની;
ઉસકો હરિ કહેતે ઈસકી મિથ્યાબાની.
કોઈ કહતા હમ હૈં બડે વીર બલવાની;
ઉસકો હમ કહતે યહ તો હૈ દહકાની.

કોઈ બનકે બૈઠે રાજા ઔર કાઇ રાની;
ઇસ પૃથ્વીપર હૈ બડે બડે અભિમાની.
ઈસ અહંકારસે અપના દિલ ડરતા હૈ;
જો કરતા જગકે કાર વહી કરતા હૈ.
જો કહતા મૈંને બડા જંગ જીતા હૈ;
વહ મરતા હૈ ફિર કભી નહીં જીતા હૈ.
જિસ જિસને મનમેં અહંકાર જીતા હૈ;
વહ દો દિનમેં દુનિયાસે હો બીતા હૈ.
અબ દેવીસિંહ દિલ ફટા હુઆ સીતા હૈ;
જો કામ કિયા પ્રભુકે અર્પણ દેતા હૈ.
કહૈ બનારસી હરિભકત નહીં મરતા હૈ;
જો કરતા જગકે કાર વહી કરતા હૈ.

સાચા યોગીઓની સ્થિતિ.

છંદ.

યોગી વહી જો સકલમેં બઠે દેખે દશવેં દ્વારકો વોઃ
કારજ કરે જગતૂ કે સબ આર લખે અલખ કરતારકો વોઃ

નાચે ગાવે તાલ બજાવે ધ્યાન આત્મામેં ધરકે;
સબમેં રહૈ ઔર સબસે ન્યારા પૂરણ હોય યોગ કરકે.
નિર્ભય હોકે વિચરે નિશિદિન કબહૂ નહીં ચલે ડરકે;
અપને આપમેં આપકો દેખૈ ધન ભાગ હૈ વા નરકે.
જબ વહ કાયા ત્યાગે તબ પહુંચે પરલે પારકો વો:
કારજ કરે જગતૃકે સબ ઔર લખે અલખ કરતારકો વો:
પ્રસન્ન ચિત્ત ઔર બુદ્ધિ નિર્મલ કર્મ અકર્મ ન કુછ જાને;
દ્વૈતભાવસે અલગ રહે અદ્વૈત જ્ઞાનકો બખાને.
સમદર્શી ઔર શુદ્ધ સમાધી અપને કો આપૈ માને;
જીવ બ્રહ્મમેં એક ભાવકર અપને મનમેં પહિચાને.
ભૂમી ભાર ઉતારન કારણ ધરે આપ અવતારકો વો:
કારજ કરે જગત્ કે સબ ઔર લખે અલખ કરતાર કો વો:
ત્રૈગુણકો જીતે ઔર ચોથે પદપર અપની કરે મતી;
સંપૂર્ણ સૃષ્ટિકો ભોગ જો કરે વહી હૈ બાલયતી.
ચર અચરમેં અપને આપકો દેખે ઉસકી હોય ગતી;
આપી પિતા ઔર આપી પુત્ર હૈ આપ સ્ત્રી આપ પતી.
ઔર કરે વો પ્રલય ઔર ચાહે રચે સકલ સંસાર કો વો:
કારજ કરે જગત્ કે સબ ઔર લખે અલખ કરતાકો વો:
પુણ્યપાપસે અલગ રહે દુઃખ સુખકા નહીં વિચાર કરે;

બ્રહ્મજ્ઞાનકી ચર્ચા અપને મુખસે બારંબાર કરે.
આતમદર્શી હોય તો અપને સબ કુલકા ઉદ્ધાર કરે;
દેવીસિંહ યહ કહે વોઃ જો ચાહે સો આપ કરતાર કરે.
ચાહે કરે વોઃ નર પૈદા ઔર ચાહે બનાયે નારકો વોઃ
કારજ કરે જગતુકે સબ ઔર લખે અલખ કરતાકો વોઃ

સાચા ત્યાગની ખૂબી.

છંદ.

ઘર મીલે ઉસે જો અપના ઘર ખોવે હૈ;
જો ઘર રખે વો ઘર ઘરમેં રોવે હૈ.
જો રાજ તજે વો મહારાજ કરતા હૈ;
ઓર જાન તજે સો કભી નહી મરતા હૈ.
સુખ ત્યાગે વો ઓર કા દુઃખ હરતા હૈ;
ધન તજે સો ફીર દૌલતસે ઘર ભરતા હૈ.
જો પલંગ તજે સો ફૂલો પર સોવે હૈ;
જો ઘર રખે સો ઘર ઘર મેં રોવે હૈ.
જો પર દારા કો તજે વો પાવે રાની;
ઓર જુઠ બચન દે છોડ સીદ્ધ હોય બાની.

જો કુરબુદ્ધિ કો તજે વહી હોવે જ્ઞાની;
મનસા ત્યાગે તો, મીલે રીધ મનમાની.
જો સર્વ તજે ઉસકો સબ કુછ હોવે હૈ;
જો ઘર રખે વો ઘર ઘર મેં રોવે હૈ.

જો કુછ ઈચ્છા નહીં કરે વોઇ ચ્છા પાવે હૈ;
ઔર સ્વાદ તજે તો અમૃત ભોજન ખાવે.
નહી માગે તો ફલ પાવે જો મન ભાવે;
હૈ ત્યાગ મે તીનો લોક બેદ યું ગાવે.
જો મેલા હોકે રહે વો દીલ ધોવે હૈ;
જો ઘર રખે વો ઘર ઘર મેં રોવે હૈ.

જો પક્ષપાત કો તજૈ તો સબકો જીતે;
ઔર કામ તજે તો હોય કામ મન ચીતે.
કહે દેવીસીંહ હરનામ જીન્હોને લીતે;
ઉનકો ગોવીંદને બ્રહ્મ લોક પુરી દીતે.
અબ બનારસી ઘર ખોકે બ્રહ્મ જોવે હૈ;
જો ઘર રખે વો ઘર ઘર મેં રોવે હૈ.

ઇશ્વરની અકુળ ગતિ છે.

છંદ.

કહી પુન્ય કરો તો બડા પાપ હોતા હૈ;
કહી પાપ કીથે સે પુન્ય આપ હોતા હૈ.
કહી અગન મેં રહકે શીતલ તન હોતા હૈ;
કહી જલમેં બસકે અગન રૂપ હોતા હૈ.
કહી દુઃખમેં સુખ હો પ્રાણ મગન હોતા હૈ;
કહી દાન કીએ સે અંતી નીરધન હોતા હૈ.
કહી ગાલી દેને સે ભી જાપ હોતા હૈ;
કહી પાપ કરો તો પુન્ય આપ હોતા હૈ.
કહી ભુલ જાઓ તો સબ બીદ્યા આવે હૈ;
કહી પઢે તો વો ફીર સબી ભૂલ જાવે હૈ.
કહી પવન અહારી હોકે સબ ખાવે હૈ;
કહી ભોગી હો જીતેન્દ્રી કહલાવે હૈ.
કહી આંસીસ દેનેસે ભી શ્રાપ હોતા હૈ;
કહી પાપ કરો તો પુન્ય આપ હોતા હૈ.
કહી જૂઠ બોલકે સચા કહલાતા હૈ;
કહી સત્ય બચન કહ નર્ક બીચ જાતા હૈ.

કહી ગુરૂસે લડકે ચેલા ફુલ પાતા હે;
કુછ ઉસકા ભેદ લખને મેં નહીં આતા હૈ.
કહી બીયોગ કર કે ભી મીલાપ હોતા હૈ;
કહી પાપ કરો તો પુન્ય આપ હોતા હૈ.
કહી દુરબલ જાય કે પર્વત લે ઉઠાઈ;
કહી અતી બલવાનસે ઉઠે ન એકા રાઈ.
કહે દેવીસીંગ સચ હૈ ઉસકી પ્રભુતાઈ;
અયે બનારસી તેરી ગતી લખી ન જાઈ.
જો હોતા હૈ વો આપકી આપ હોતા હૈ:
કહીં પાપ કરો તો પુન્ય આપ હોતા હૈ.

ભગવદ કૃપા વિષે.

ડાલે કોઈ બારૂદમેં આતિશ ઔર વો દારૂ જલે નહીં;
હજાર મનકી ચક્કી હો પર એક મૂંગકો દલે નહીં.
પાની ઉપર તૈરે વો બતાસા લાખ વર્ષ તક ગલે નહીં;
ઉસકે કુદરતકે આગે કુછ જોર કિસીકા ચલે નહીં.
સબ ઉસકે નજદીક હૈ ઔર કોઈ બાત તો ઉસસે પરે નહીં;
ચીંટી પર હાથી ચઢ બૈઠે તો વો: ચીંટી મરે નહીં.

બાંધે કચ્ચે સુતસે જિસકા વોઃ કૈદી કયોં કર છૂટે;
મદદ જો ઉસ્કા હો તો આહન કી સંગલ દમમેં દૂટે.
બડે બડે રૂસ્તમ કા કાયર મારકે સરતાપા લૂટે;
પત્થર પર રાઈ દે મારે તો પહાડ દમ મેં ફૂટે.
સબ કુછ વોઃ કરતા હૈ પર અપને જીમ્મે કુછ ધરે નહીં;
ચીંટી પર હાથી ચઢ બૈઠે તો વોઃ ચીંટી મરે નહીં.
ગલિયોં કે પત્થરકા વોઃ ચાહે હીરે મોતી લાલ કરે;
બના દે વો કોયલોંકી મોહર એક દમમેં માલામાલ કરે.
દેવીસિંહ કહે બનારસીકે ખ્યાલ પૈ કોઈ ખ્યાલ કરે;
કયા તાકત હૈ કાલકી જો ફિર ઉસકા બાંકા બાલ કરે.
ઐસા સખુન સુનનેસે દિલ હરચન્દ કિસીકા ભરે નહીં;
ચીંટી પર હાથી ચઢ બૈઠે તો વોઃ ચીંટી મરે નહીં.

સૌથી સરસ દવા નારાયણનું નામ છે.

હરએક ઢૂંઢતે હૈં જંગલમેં દવા રસાયનકી બૂટી;
નારાયણ હૈ સંજીવન ભાઇ વો બૂટી હમને લૂટી.
કોઇ ઢૂંઢતા ઉસ બૂટી કો જિસમેં પારા તુરત મરે;
કોઇ ખોજતા જડીકો જો તન કાયાકે દુઃખ હરે.

બહુત લોગ ખોદે પૃથ્વીકો વૃક્ષ કાટતે હરે હરે;
ઉનકો ભી ફિર યમ કાટેગા કહે શબ્દ યે ખરે ખરે.
હરી હરી બૂટી હૈ સમઝો હરી નામ હૈ સબસે પરે;
ઉસ બૂટીકો જિસને પાયા વો ભવસાગર સહજ તરે.
રામ રસાયન પાઈ હમને ઔર રસાયન સબ છૂટી;
નારાયણ હૈ સંજીવન ભાઇ વહ બૂટી હમને લૂટી.
કોઇ કહે હમ સિંગરફ મારેં ઔર કાઢેં ગંધકકા તેલ;
કોઈ દેખતે જડી બિરંગી કોઈ ઢૂઁઢતે અમ્મર બેલ.
હમને સબકો દેખા યારો યે તો હૈં સબ જૂઠે ખેલ;
અમર નામ હૈ દત્ત નિરંજન ઉસકો અપને મનમેં મેલ.
મનકો મારકે બનાલે કુસ્તા જો ગુજરે વહ દિલપર ઝેલ;
તનકો શોધકે શુદ્ધ કરો તુમ તજો જૂઠ ઔર તજો ઝમેલ.
જોન શખ્સ ફૂંકે ધાતુકો ઉનકે હીય કિ હૈં ફૂટી;
નારાયણ હૈ સંજીવન ભાઇ વહ બૂટી હમને લૂટી.
કોઇ મારતે અભરખ તાંબા કોઈ ફૂઁકતે હૈ હરતાલ;
હમને અપને મનકો મારા મિલે હમે ગોવિંદ ગોપાલ.
કોઇ કહે હમ ચાંદી મારેં જિસસે હો કુછ ધન ઔર માલ;
ધન કર્મોંકો જો કોઇ કરતા ઉસકો હોતા હાલ બેહાલ.

કોઈ કહે હમ સોના મારેં ઔર કરેં પૈસો કો લાલ;
ઠગ ઠગ કે લૂંટે દુનિયાકો ઉસકો એક દિન ઠગેગા કાલ.
બહુત ઘોટતે ખરલમેં ધાતૂ સંતોને કાયા કૂટી;
નારાયન હૈ સંજીવન ભાઈ વો: બૂટી હમને લૂટી.
કોઇ મારતે હૈં કલઇ કો જિસમે હોવે પુષ્ટ શરીર;
ઘરકો ફૂંક કે તબાહ કિયા વો અમીરસે હો ગયે ફકીર.
સાધૂકા નહિં ધર્મ જો કિ મારેં ધાતૂ કર કે તદબીર;
કહે દેવીસિંહ હરી હરી કહો યહ જિહ્વા હોયગી અકસીર.
ખાક સારખી જબાં રસાયન ઇસમેં હૈ હરએક તાસીર;
જબાંસે વહ મુર્દે કો જિલાદે જબાંસે દે ડાલે જાગીર.
બનારસી યે કહેં હમારી રામ નામ હૈગી ઘૂંટી;
નારાયણ હૈ સંજીવન ભાઈ વહ બૂટી હમને લૂટી.

ખરા પ્રેમી ભગતોનો માર્ગ સૌથી જુદોજ હોય છે.

દુનિયામેં લાખોઇ પંથકો હમને દેખા ભાલા હૈ;
પર જો દેખા તો કુછ આશકોંકા પન્થ નિરાલા હૈ.
કોઇ બદનપર ખાક મલે ઔર સેલી કફની ડાલે હૈં;
કોઇ રંગાવે વસ્ત્રોંકો અપના વેશ સંભાલે હૈં.

કોઈ મૌન હોકર બૈઠે નહિં કિસીસે બોલે ચાલે હૈં;
કોઇ ફુડાયે કાન કો પિયે વો મદક પ્યાલે હૈં.
કોઇને લમ્બા તિલક દિયા ઔર પહને તુલસી માલા હૈ;
પર જો દેખા તો કુછ આશકોંકા પન્થ નિરાલા હૈ.
કોઈ રાત દિન ખડે રહેં ઔર કોઇ હાથ ઉઠાયે હૈં;
કિસીકો દેખા તો વહ બૈઠે ઔર ધ્યાન લગાયે હૈ.
કિસીને અપને બદનકો દાગા તનુપર છાપે ખાયે હૈ;
કિસીને અપને શીશપર લંબે બાલ બઢાયે હૈં.
કિસીકિ તનુપર વસ્ત્ર નહીં ઔર કોઈ ઓઢે મૃગછાલા હૈ;
પર જો દેખા તો કુછ આશકોંકા પન્થ નિરાલા હૈ.
કોઈ સેવડા બના ઔર કોઇ કહે કિ હમ તો દંડી હૈં;
કોઇ તપસ્યા કરે ઔર કોઇ બને વનખંડી હૈં.
કિસી કે મઠપર ધ્વજા ઉડે ઔર કહીં ફરકતી ઝંડી હૈ;
વિના ઈશ્ક કે હુવે જો ફકીર વો જાનો પાખંડી હૈ.
કિસીને મસજીદ બનવાઈ ઔર કોઈને રચા શિવાલા હૈ;
પર જો દેખા તો કુછ આશકોંકા પન્થ નિરાલા હૈ.
કોઈ કહે હમ યતી હૈં ઔર કોઈ બના જગત્ મેં વૈરાગી;
બિના ઇશ્ક કે કિસી કી લવ નહિં સદ્ગુરૂસે લાગી.

બનારસીને છરક મેં અપની જીતેજી કાયા ત્યાગી;
દુઈ ન મુતલક રહી ઔર દુબધાભી સુનકે ભાગી.
રામકૃષ્ણકા સખુન યહી સમઝો તુમ સબપર બાલા હૈ;
પર જો દેખા તો કુછ આશકોંકા પન્થ નિરાલા હૈ.

મસ્ત અબધુતોની રીતિ.

છંદ.

જીસકે દિલપર દિલવરકા નામ બસ્તા હૈ;
ઉન મસ્તોંકા દેખો ઉલટા રસ્તા હૈ.
સર્દીમેં આશક પીતે હૈં સરદાઇ;
ગર્મીમેં શંખિયા ખાય રહે ગર્માઇ.
બારિશમેં સુખે ધૂપમેં હો હરિયાઇ;
ઐસે મસ્તોંસે સભી બાત બનિઆઇ.
વો દાગકો સમઝે દિલપર ગુલદસ્તા હૈ;
ઉન મસ્તોંકા દેખો ઉલટા રસ્તા હૈ.
વો દિનકો સોવે સારી રાત ભર જાગે;
શૂરોંસે લડે ગિદીદો દેખકર ભાગે.

નહિં મીલે તો માંગે ભીખ મિલે તો ત્યાગે;
ઐસે શાહોંસે હરેક બાદશાહ માંગે.
અનમોલ હૈ સૌદા વો ભી ઉન્હેં સસ્તા હૈ;
ઉન મસ્તોંકા દેખો ઉલટા રસ્તા હૈ.

ખેતીકો સુખા ઉસરમેં અન્ન ઉપજાવેં;
આશિક સાદિક જો ચાહે કર દિખલાવેં.
ઐસે મરદોંકો કોઇ નહીં હઁસતા હૈ;
ઉન મસ્તોંકા દેખો ઉલટા રસ્તા હૈ.

જબ પેટ ભરૈ તબ ખાનેકો મઁગવાતે;
ઔર ભૂખ લગે તો કુછ ભોજન નહિં ખાતે.
મૂરખસે સીખેં પણ્ડિતકો સમઝાતે;
કહે બનારસી હમ નઈ નઈ બાતેં ગાતે.
ઇસ કદરસે જો કોઈ અપના દિલ કસ્તા હૈ;
ઉન મસ્તોંકા દેખો ઉલટા રસ્તા હૈ.

ભગવાન પાસે નમ્રતાપૂર્વક પ્રાર્થના.

૭૬.

કર દયા દાસકે કષ્ટ હરો ગિરિધારી;
કરૂણાનિધિ કરૂણા કરો મૈં શરણ તુમ્હારી.

સબ સંકટ મેરે દૂર કરો અબ સ્વામી;
ઋદ્ધિસિદ્ધિસે મુઝે ભરપૂર કરો અબ સ્વામી.

અપને અબ મુઝે હુજૂર કરૌ તુમ સ્વામી;
ચરણોં કી મુઝે તુમ ધૂર કરો અબ સ્વામી.

યહ કામ તો મેરા જરૂર કરો અબ સ્વામી;
ભક્તોંમેં મુઝે મશહૂર કરૌ અબ સ્વામી.

હો નિર્ભય પૂરણ બ્રહ્મ આપ અવતારી;
કરૂણાનિધિ કરૂણા કરૌ મૈં શરણ તુમ્હારી ॥ ૧ ॥

સબ સંતોંકો આપી તુમને તારા હૈ;
ગ્રહસે યહ ગજકો તુમ્હીંને ઉબારા હૈ.

પ્રહ્લાદ કિ ખાતિર નરસિંહ તનુ ધારા હૈ;
નખસે નાભીકા ચીર અસુર મારા હૈ.

મુઝકો વો નામ શ્રીનારાયણ પ્યારા હૈ;
પ્રભુ તેરે બિન અબ કોઈ ન હમારા હૈ.

ક્યોં મેરે વાસ્તે કરી દેર વનમારી;
કરૂણાનિધિ કરૂણા કરૈ મૈં શરણ તુમ્હારી ॥ ૨ ॥

પાંચો પંડોકા સાથ કિયા હૈ તુમને;
બ્રજમેં સખિયનસે રંગ કિયા હૈ તુમને.

કાલીકા નાથ કે તંગ કીયા હૈ તુમને;
કંસાસે જાય ફિર જંગ કિયા હૈ તુમને.

હરએક રાક્ષસકો તંગ કિયા હૈ તુમને;
સબ અસુરોંકો ચૌરંગ કિયા હૈ તુમને.

અબ મેરે પાંચ ભૂતોંકો માર મુરારી;
કરૂણાનિધિ કરૂણા કરૈ મૈં શરણ તુમ્હારી ॥ ૩ ॥

સબ કસૂર મેરા માફ આપ અબ કીજૈ;
શિર ચરણોંમેં અપને મેરે ધર લીજૈ.

યહ ઉમ્ર સદા દિન રાત ઘડી છીજૈ;
કર મેહર પ્રભૂ કછુ ભક્તિ આપની દીજૈ.

એક અરજી મેરી ગરીબકી સુન લીજૈ;
દિલ ભક્તિમેં તુમરી સદા હમારા ભીજૈ.
હરિ હરલો તનુકી પીર હુવા દુખભારી;
કરૂણાનિધિ કરૂણા કરો મૈં શરણ તુમ્હારી ॥
તુમ જો ચાહો સો કરો આપ યદુરાઇ;
રાઇસે ગિરિ કર દેતે ગિરિસે રાઈ.
હૈ સત્ય સત્ય સાચી તેરી પ્રભુતાઇ;
તર ગયે વહી જિસને તુમસે લવલાઇ.
કહે દેવીસિંહ જિન તુમ્હરી મહિમા ગાઇ;
વહ ભવસાગર કે પાર ઉતર ગયા ભાઈ.
કહે બનારસી અબ રાખો લાજ હમારી;
કરૂણાનિધિ કરૂણા કરો મૈં શરણ તુમ્હારી ॥ ૫ ॥

नारायण ! ना ायण ! ! नारायण ! !०!

